

स्थानीय राजपत्र

चामुण्डाबिन्द्रासैनी नगरपालिकाद्वारा प्रकाशित

खण्ड ७ (संख्या ४)जेष्ठ २२ गते २०८१

स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा १०२ को उपदफा (३) बमोजिम चामुण्डाबिन्द्रासैनी नगरपालिकाको नगर कार्यपालिकाले बनाएको देहाय बमोजिमको निर्देशिका सर्वसाधारणको जानकारीको लागि प्रकाशन गरिएको छ ।

भाग-२ बाल कोष सञ्चालन निर्देशिका, २०८१

कार्यपालिकाबाट स्वीकृत मिति : २०८१/०१/१६

प्रस्तावना :

चामुण्डा बिन्द्रासैनी नगरपालिकाले नगरपालिका भित्रका अति विपन्न, असहाय, आपतकालीन एवं जोखिम अवस्थामा रहेका बालबालिकालाई तत्काल उद्धार, राहत र पुनर्स्थापना गर्न तथा क्षतिपूर्तिका लागि आवश्यक व्यवस्था गर्न वाञ्छनीय भएकोले,

बालबालिकासम्बन्धी ऐन २०७५ को दफा ६३ तथा स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन २०७४ को दफा १०२ को अधिनमा रही बाल कोष सञ्चालन गर्न यस बाल कोष सञ्चालन निर्देशिका, २०८१ स्वीकृत गरी लागू गरिएको छ । यसले नगरपालिकालाई बालमैत्री नगरपालिकाको अवधारणालाई अवलम्बन गरी कार्यान्वयन गर्नलाई पनि थप योगदान पुग्नेछ ।

१. संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ : (१) यस निर्देशिकाको नाम “बाल कोष सञ्चालन निर्देशिका, २०८१” हुनेछ ।

(२) यो निर्देशिका नगरकार्यपालिकाबाट स्वीकृत भएको मितिबाट तुरुन्त लागू हुनेछ ।

२. परिभाषा : विषय वा प्रसंगले अर्को अर्थ नलागेमा यस निर्देशिकामा,

- (क) “नगरपालिका” भन्नाले चामुण्डा बिन्द्रासैनी नगरपालिकालाई सम्झनु पर्दछ ।
(ख) “नगर कार्यपालिका” भन्नाले चामुण्डा बिन्द्रासैनी नगरपालिकाको नगर कार्यपालिकालाई सम्झनु पर्दछ ।
(ग) “प्रमुख” भन्नाले चामुण्डा बिन्द्रासैनी नगरपालिकाको नगरप्रमुखलाई सम्झनु पर्दछ ।
(घ) “उप प्रमुख” भन्नाले चामुण्डा बिन्द्रासैनी नगरपालिकाको उप-प्रमुखलाई सम्झनु पर्दछ ।
(ङ) “न्यायिक समिति संयोजक” भन्नाले नगरपालिकाको न्यायिक समितिको संयोजकलाई सम्झनु पर्दछ ।
(च) “वडा कार्यालय” भन्नाले नगरपालिका अन्तर्गतका वडा कार्यालयलाई सम्झनु पर्दछ ।
(छ) “कोष” भन्नाले यस निर्देशिकाको दफा ४ मा उल्लेख गरे बमोजिम स्थापना गरिएको बाल कोषलाई सम्झनु पर्दछ ।

१

खण्ड ७ (संख्या ४)जेष्ठ २२ गते २०८१

(ज) “अति विपन्न, असहाय, आपतकालीन एवं जोखिम अवस्थामा रहेका वा विशेष संरक्षणको आवश्यकता भएका बालबालिका” भन्नाले निर्देशिकाको दफा १३ मा उल्लेखित बालबालिकालाई सम्झनु पर्दछ ।

(झ) “सञ्चालक समिति” भन्नाले निर्देशिकाको दफा ६ मा उल्लेख गरे बमोजिम गठन भएको समितिलाई सम्झनु पर्दछ ।

(ञ) “स्थानीय बाल अधिकार समिति” भन्नाले बाल अधिकार संरक्षण तथा प्रवर्द्धन निर्देशिका, २०८० बमोजिम गठन भएको बाल अधिकार समितिलाई सम्झनु पर्दछ ।

(ट) “वडा बाल अधिकार समिति” भन्नाले बाल अधिकार संरक्षण तथा प्रवर्द्धन निर्देशिका, २०८० बमोजिम वडाहरूमा गठन भएका वडा बाल अधिकार समितिलाई सम्झनु पर्दछ ।

(ठ) “प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत” भन्नाले नगरपालिकाको प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत वा अख्तियार प्रत्योजन गरेको अधिकृतलाई सम्झनु पर्दछ ।

(ड) “लेखा प्रमुख” भन्नाले नगरपालिकाको लेखा प्रमुख सम्झनु पर्दछ ।

३. कोषको उद्देश्य :

- (क) विशेष संरक्षणको आवश्यकता भएका बालबालिकाको उद्धार गर्ने,
(ख) विशेष संरक्षणको आवश्यकता भएका बालबालिकालाई राहत उपलब्ध गराउने,
(ग) विशेष संरक्षणको आवश्यकता भएका बालबालिकालाई पारिवारिक पुनर्स्थापना गर्ने,
(घ) आवश्यक मनोसामाजिक परामर्श तथा स्वास्थ्य उपचार सहयोग गर्ने,
(ङ) विशेष संरक्षणको आवश्यकता भएका बालबालिकाको बाल अधिकार संरक्षण र सम्बर्द्धनको सुनिश्चितता गर्ने,
(च) विशेष संरक्षणको आवश्यकता भएका बालबालिकाको तथ्यांक अध्यावधिक गर्ने गराउने ।

४. कोषको स्थापना :

(क) नगरपालिकाले अति विपन्न, असहाय, जोखिम वा आपतकालीन अवस्थामा रहेका नगरपालिका भित्रका बालबालिकाको संरक्षण एवं सहयोग गर्न नगरपालिकाले यस बाल कोषको स्थापना गरेको छ ।

(ख) कोषमा देहाय बमोजिमको रकम जम्मा हुनेछ ।

- १) नेपाल सरकार, प्रदेश सरकार र स्थानीय तहबाट प्राप्त रकम,
२) विदेशी सरकार, अन्तरराष्ट्रिय संघ, संस्था वा व्यक्तिबाट प्राप्त रकम,
३) स्वदेशी व्यक्ति, संघ वा संस्थाबाट प्राप्त रकम,
४) नगर बाल अधिकार समितिले अन्य स्रोत पहिचान र परिचालनबाट प्राप्त रकम,
र
५) अन्य कुनै स्रोतबाट प्राप्त रकम ।

५. कोषको रकम अन्य काममा उपयोग गर्न नसकिने : कोषको रकम दफा ३ मा लेखिए बाहेकको अन्य काममा उपयोग गर्न सकिने छैन ।

६. सञ्चालक समितिको गठन :

(क) समिति: कोषको व्यवस्थापन, सञ्चालन एवं स्रोतको खोजी गर्न देहाय बमोजिमको ५ सदस्यीय कोष सञ्चालक समिति रहनेछ ।

- १) नगर उप-प्रमुख - संयोजक
२) प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत - सदस्य

२

- ३) आर्थिक प्रशासन शाखा प्रमुख - सदस्य
 ४) बालबालिकाको क्षेत्रमा काम गर्ने संघसंस्थाहरू मध्येबाट १ जना - सदस्य
 ५) बाल कल्याण अधिकारी - सदस्य सचिव

७. समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार कर्तव्य र अधिकार : समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिम हुनेछ,

- (क) जोखिम अवस्थामा रहेका बालबालिकाको उद्धार गर्ने, स्वास्थ्योपचार गर्ने, पुनर्स्थापना गर्ने तथा त्यस्ता बालबालिकालाई राहत दिने सम्बन्धमा आवश्यक कार्यक्रम तर्जुमा गर्ने,
 (ख) कुनै बालबालिका जोखिम अवस्था वा विशेष संरक्षणको आवश्यकता भए वा नभएको निर्धारण गर्ने,
 (ग) स्वीकृत कार्यक्रमको लागि कोष परिचालन गर्ने वा गराउने,
 (घ) स्वीकृत कार्यक्रम कार्यान्वयन भए नभएको सम्बन्धमा अनुगमन गर्ने,
 (ङ) जोखिम अवस्थामा रहेका बालबालिकासम्बन्धी अध्ययन तथा अनुसन्धान गर्ने/गराउने,
 (च) समितिबाट गरिने कार्यक्रमको अनुगमन गर्ने वा गराउने,
 (छ) बालबालिकाको क्षेत्रमा काम गर्ने निकाय तथा संस्थासाग समन्वय गर्ने,
 (ज) कोष वृद्धिको लागि स्रोतको परिचालन गर्ने,
 (झ) नगर वाल अधिकार समिति र वडा वाल अधिकार समितिको समन्वय र सहकार्यमा काम गर्ने गराउने ।

८. सञ्चालक समितिले गर्न नहुने कामहरू : सञ्चालक समितिले देहायका काम गर्न गराउन हुदैन ।

- (क) कोषको रकम हिनामिना वा समितिका कुनै सदस्य वा अन्य कुनै व्यक्तिलाई लगानी गर्न,
 (ख) आपतकालिन अवस्थाका बालबालिकाको हकहित संरक्षण गर्ने कार्य बाहेक अन्य कार्यका लागि कोषको रकम खर्च गर्न ।

९. सञ्चालक समितिको बैठक :

- (क) सञ्चालक समितिको बैठक संयोजकले तोकेको मिति, समय र स्थानमा कम्तीमा तीन महिनाको एक पटक वा आवश्यकता अनुसार बस्नेछ ।
 (ख) सञ्चालक समितिको बैठकको अध्यक्षता समितिको संयोजकले गर्नेछ । निजको अनुपस्थितिमा प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतले गर्नेछ ।
 (ग) सञ्चालक समितिले सहमतिका आधारमा निर्णय गर्नेछ र सो नभएमा बहुमतले गरेको निर्णय मान्य हुनेछ ।
 (घ) सञ्चालक समितिको निर्णय सदस्य-सचिवले प्रमाणित एवं अद्यावधिक गरी राख्नेछ ।
 (ङ) सञ्चालक समितिको सचिवालय नगर कार्यपालिकाको महिला, बालबालिका तथा जेष्ठ नागरिक शाखामा रहनेछ ।

१०. बालबालिकाको उद्धार तथा पुनर्स्थापना,

जोखिममा रहेका बालबालिकालाई तुरुन्त उद्धार गरी समितिले अल्पकालिन व्यवस्था मिलाउन सक्नेछ । यसरी संरक्षणको व्यवस्था मिलाइएका बालबालिकालाई वढीमा एक महिना भित्र स्थायी पुनर्स्थापनाको व्यवस्था गरी सक्नु पर्नेछ । यदि कुनै विशेष कारणवस एक महिना भित्रमा स्थायी पुनर्स्थापना व्यवस्था मिलाउन नसकिएको अवस्थामा समितिले मनासिव देखेमा वढीमा एक महिनासम्म थप गर्न सक्नेछ ।

१२. खर्चका मापदण्ड,

- (क) कोषबाट समितिले जोखिममा परेका बालबालिकालाई एक पटकमा बढीमा रु ५,०००.०० रुपैया सम्म खर्च गर्ने व्यवस्था मिलाउने छ ।
 (ख) यस निर्देशिकामा अन्यत्र जुनसुकै कुरा लेखिएको भएता पनि अपाता भएका, एच.आई.भि.संक्रमित, वा अन्य कुनै दीर्घ वा कडा रोग लागेका आदी विशेष अवस्थाको जोखिममा परेका बालबालिकाको हकमा उद्धार, पुनर्स्थापना र पारिवारिक पुनर्मिलनका लागि समितिले औचित्य हेरी कोषको अवस्था अनुसार बढीमा थप ५,०००.०० सम्म समितिको निर्णय बमोजिम व्यवस्था गर्न सक्नेछ ।

१३. अति विपन्न, असहाय, आपतकालिन एवं जोखिम अवस्था वा विशेष संरक्षणको आवश्यकता भएका बालबालिका : अर्न्तगत देहायका बालबालिका पर्दछन् :

- (क) जोखिमपूर्ण श्रममा संलग्न रहेका,
 (ख) यौनशोषण, यौन दूर्व्यबहार, बेचबिखन वा ओसार पसारमा परेका,
 (ग) शारीरिक वा मानसिक यातना वा भेदभाव जस्ता दुरव्यवहारबाट पीडित,
 (घ) अपांगतामा भएका,
 (ङ) दुर्घटनामा परेका वा प्राकृतिक वा दैवी प्रकोपमा परेका,
 (च) हिंसाबाट प्रभावित एवं पीडित भएका,
 (छ) हराएको वा वेवारिसे अवस्थामा फेला परेका,
 (ज) ऋणको कारणले बन्धकमा रहेका वा जबरजस्ती श्रममा लगाई पीडित भएका,
 (झ) बाबु/आमा कारागार वा हिरासतमा रहेको वा कुनै कसुरसाग सम्बन्धित रहेको कारणले वेवारिसे भएका,
 (ञ) बाबुआमा वा आफन्तजनको संरक्षणबाट बञ्चित भएका,
 (ट) सुस्तमनस्थिति भएका बालबालिका,
 (ठ) अपहरण वा शरीर बन्धकमा परेका,
 (ड) सडक बालबालिका,
 (ढ) एच.आई.भि.संक्रमित तथा प्रभावित भएका,
 (ण) बालबालिका नै परिवारको अभिभावक भएका बालबालिका
 (त) विपन्न दलित समुदायका बालबालिका
 (थ) परिवारबाट अलग्गिएका, एक्लएका वा विछोडिएका बालबालिका
 (द) अति विपन्न बालबालिका भन्नाले बालबालिकाको अभिभावक वा संरक्षकको कुनै पनि रोजगारीको स्रोत नभएको र अति विपन्न भनी सम्बन्धी वडा कार्यालयले सिफारिस गरिदिएका बालबालिका,
 (ध) असहाय भन्नाले बालबालिकाको आफ्नै अभिभावक वा संरक्षक वा रेखदेख गर्ने कुनै पनि व्यक्ति नभएको भनी सम्बन्धित वडा कार्यालयले सिफारिस गरिदिएका बालबालिका,
 (न) नगर कार्यपालिकाले तोकेका अन्य बालबालिका ।

१४. निवेदन दिन सक्ने : यस निर्देशिकाको दफा १३ मा उल्लेख गरिएका बालबालिकाको संरक्षण, उद्धार तथा राहतको लागि आर्ो परिचय खुल्ने गरी यस नगरपालिकामा बसोबास गर्ने जोसुकै सरोकारवाला/व्यक्तिले वडा बाल अधिकार समिति मार्फत स्थानीय समितिमा बालबालिकाको विस्तृत आवश्यकता सहितको विवरण खुल्ने गरी अनुसूची १ बमोजिमको निवेदन दिन सक्नेछ । साथै समितिले अनुसूची २ बमोजिम बालबालिकाको थप जाचबुझ गरी सहयोग गर्नेछ ।

अनुसूची १

सहयोग निवेदनको ढांचा

श्री संयोजक ज्यू,
बाल कोष सञ्चालक समिति
चामुण्डा बिन्द्रासैनी नगरपालिका
दैलेख

विषय : सहयोग गरिपाउं भन्ने सम्बन्धमा ।

महोदय,

उपर्युक्त सम्बन्धमा यस चामुण्डा बिन्द्रासैनी नगरपालिका वडा नं. टोलमा बस्ने श्री तथा श्रीमतिका छोरा/छोरीलाई सहयोगको आवश्यकता परेको हुनाले यस बाल कोषको नियमानुसार सहयोग उपलब्ध गराई दिनुहुन अनुरोध छ ।

निवेदक,

बालबालिकाको तर्फबाट

हस्ताक्षर.....

नाम :

ठेगाना : (वडा, टोल)

मिति :/...../.....

अनुसूची-२

विशेष संरक्षणको आवश्यकता भएका बालबालिकाको लेखाजोखा फारम

बालबालिकाको नाम :

ठेगाना :

संरक्षकको नाम : सम्पर्क नम्बर :

सूचना दिनेको नाम :

१५. **खाताको सञ्चालन** : बाल कोषको खाता सञ्चालन यस निर्देशिकाको दफा ६ मा उल्लेखित समितिको सिफारिस/निर्णय अनुसार प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत वा लेखा प्रमुख मध्ये १ जना र सदस्य सचिवको अनिवार्य हस्ताक्षरमा सञ्चालन हुने गरी गरिनेछ ।

१६. **कोषको लेखा र लेखा परीक्षण** :

(क) कोषको आयव्ययको लेखा नेपाल सरकारले अपनाएको लेखा प्रणाली बमोजिम राखिनेछ ।

(ख) कोषको लेखापरीक्षण रजिष्टर्ड लेखा परीक्षकबाट हुनेछ ।

१७. **कोषको रकम फ्रिज नहुने** : प्रचलित कानूनमा जुनसुकै कुरा लेखिएको भएता पनि कोषको रकम खर्च नभए आर्थिक वर्षको अन्त्यमा बाकी रहेमा त्यस्तो रकम फ्रिज हुने छैन ।

१८. **अन्य खर्च** : कोषको सञ्चालक समितिले आवश्यक ठानेका मसलन्द खर्च तथा बालउद्धार गर्ने क्रममा हुने यातायात खर्च गर्न सक्नेछ ।

१९. **प्रतिवेदन पेश गर्ने** :

(क) समितिले आफूले गरेको कार्यको अर्धवार्षिक प्रतिवेदन नगरपालिका समक्ष पेश गर्नु पर्नेछ ।

(ख) उपदफा (१) बमोजिमको प्रतिवेदन समितिले सार्वजनिक गर्न सक्नेछ ।

२०. **अभिलेख राख्ने** : समितिले आफूले गरेको काम कारबाहीको अभिलेख दुरुस्त राख्नु पर्नेछ ।

२१. **निर्देशन दिन सक्ने**:

(क) नगरसभाले बाल कोष सञ्चालक समितिलाई काम कारबाहीको सम्बन्धमा आवश्यक निर्देशन दिन सक्नेछ ।

(ख) उपदफा (१) बमोजिम दिएको निर्देशनको पालना गर्नु कोष सञ्चालक समितिको कर्तव्य हुनेछ ।

२२. **अधिकार प्रत्यायोजन** : समितिले यस निर्देशिका बमोजिम आफूलाई प्राप्त भएका अधिकारहरू मध्ये आवश्यकता अनुसार केही अधिकार समितिका सदस्य सचिवलाई प्रत्यायोजन गर्न सक्ने छ ।

२३. **निर्देशिकाको व्याख्या तथा संशोधन** : यस निर्देशिकामा भएका व्यवस्थाहरूमा कुनै विवाद आएमा सञ्चालक समितिको व्याख्या नै अन्तिम निर्णय हुनेछ । संशोधन आवश्यक भएमा सञ्चालक समितिले गरी आवश्यक संशोधन गरी स्वीकृतीका लागि कार्यपालिका प्रमुखलाई अनुरोध गर्न सक्नेछ ।

२४. **कोष खारेज हुन सक्ने अवस्था** : कुनै कारणबस कोष सञ्चालन गर्न आवश्यक नभएमा प्रयाप्त कारणहरू सहित सञ्चालक समितिको सिफारिसले कार्यपालिका प्रमुखले खारेज गर्न सकिनेछ र कोष खारेज भएमा कोषमा रहेको रकम बाल अधिकार समितिको अगुवाईमा बाल हितकारी कार्यक्रम सञ्चालन गर्न सकिनेछ ।

२५. **बाधा अड्काउ फुकाउने** : यस कोषको प्रयोग, कार्यान्वयन तथा सञ्चालन गर्ने कार्यमा कुनै बाधा अड्काउ परेमा नगर बाल कोष संचालक समितिले बाधा अड्काउ फुकाउनेछ ।

बालबालिकाको हालको अवस्था:

क्र.सं.	विवरण	ठीक चिन्ह लगाउने	कैफियत
१.	आमाबुवा दुवै नभएको		
२.	आमा वा बुवा मध्ये एक जना नभएको		
३.	आमाबुवा दुवै अपाङ्ग रहेको		
४.	बालबालिका आफैँ पनि अपाङ्ग रहेको		
५.	बालबालिकाको तुरन्त उपचार गर्नु पर्ने अवस्था		
६.	बालबालिकाका विद्यालयबाट बाहिर रहेको		
७.	बालबालिकाको दैनिक जीवन कठिन अवस्थामा		
८.	बालबालिकाका कठिन काम गरिरहेको		
९.	बालबालिका बेचबिखनमा परेको		
१०.	बालबालिकाको विवाह हुन लागेको		
११.	बालबालिका यौन शोषणमा परेको		
१२.	विद्यालय/परिवारमा शारीरिक वा मानसिक सजाय पाएको		
१३.	बालबालिकाका हराईरहेको		
१४.	बालबालिका बेवारिसे अवस्थामा भेटिएको		
१५.	अन्य.....		

नावालिकसाग संरक्षकको नाता :

बालबालिकाको संरक्षकको अवस्था :

जग्गा : १) घडेरीविगा.....कठुठा.....धुर.....

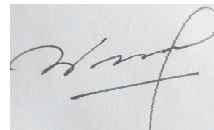
२) खेतबारी:विगा.....कठुठा.....धुर.....

घर: १) पक्की २) कच्ची

संरक्षकको परिवारमा आर्थिक स्रोतको अवस्था (जागिर/व्यापार/अन्य खुलाउनुहोस) :

बालबालिकाको आवश्यकता:

क्र.सं.	विवरण	समय सीमा	कैफियत
१.			
२.			
३.			
४.			

आज्ञाले

भक्त बहादुर मल्ल

प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत